

Fornyings- og Administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
200701034-/HES

Vår ref.:
200800085

Dato:
23.09.08

Høringsuttalelse fra Statens innkrevingssentral (SI) - Felles elektronisk tjenesteyting i offentlig sektor – arbeidsgrupperapport om felles IKT-arkitektur.

Det vises til høringsbrev av 25. juni 2008 med frist 25. september for å avgi uttalelse. Nedenfor følger vår uttalelse i forbindelse med høringen.

1. Innledning

Dagens situasjon i offentlig sektor kjennetegnes av at det finnes mange løsninger med tilnærmet samme funksjonalitet og det foretas investeringer i mange ulike løsninger for likartet funksjonalitet. Det mangler struktur for koordinering, og det eksisterer ingen enhet som har myndighet til å pålegge bruk av felles løsninger og komponenter.

Ambisjonsnivået i rapporten virker meget høyt og riktig fremgangsmåte ved etableringen av prinsipper, komponenter, felles tjenester og styringsstruktur blir viktig for å lykkes med det videre arbeidet.

Innledningsvis vil vi først kommentere prosessen rundt utarbeidelsen av høringsdokumentet. Vår første generelle kommentar er at i denne saken har departementet ventet i mange måneder med å sende ut en rapport som er datert 21. desember 2007. Rapporten var ute til en rask kommentarrunde rett før den datoen. Vi kan ikke finne igjen det vi anførte den gangen. Vi har også sjekket litt rundt, og det er flere som opplever det samme.

Vi tillater oss derfor å stille spørsmålstegn ved i hvilken grad kommentarene oversendt i kommentarrunden faktiske er tatt hensyn til. Det melder seg med dette som utgangspunkt en bekymring for i hvor stor grad høringsuttalelser blir lagt vekt på. Vi tror imøtekommenhet overfor innspill er en nødvendighet for å få til en god forankring i de ulike etatene.

Vi gjentar derfor, i denne høringsrunden, noe av det vi anførte i kommentarrunden. Vår besvarelse er delt inn i henhold til de fem fokusområdene rapporten inneholder.

2. Oppsummering av vår tilbakemelding

SI slutter seg til hovedformålet med arbeidet som vi oppfatter å være at fellesløsninger og samordning gjennom gjenbruk, flerbruk og standardisering er ett av midlene som må til for å få større effekt av IKT-investeringene i det offentlige.

Vi gir først noen kommentarer av generell karakter for så å komme inn på det mer spesifikke. For SI er det naturlig å gjøre kobling mot NOU 2007:12 som omhandler offentlig innkreving.

postadresse
pb 455
N-8601 mo i rana

besøksadresse
terminalveien 2
mo i rana

telefon
+47 75 14 90 00
telefax
+47 75 15 55 02

organisasjonsnummer
NO 971 648 198 MVA
internett
www.statens-innkrevingssentral.no

Dette gjør vi spesielt med tanke på at det er foreslått en felleskomponent for innkreving av mindre avgifter og gebyrer.

Vi mener det er helt avgjørende å få slått fast en del grunnleggende prinsipper og felleskomponenter, som det også legges opp til i rapporten. På disse to områdene ser vi ingen vesentlige prinsipper eller komponenter som mangler. I forhold til felleskomponentene tror vi det er viktig med en avklaring i forhold til eierskap både for utvikling og forvaltning samt prioritering i forbindelse med etableringen av disse.

I rapporten er det gjort en beskrivelse av et utvalg av virksomhetsprosessene i offentlig sektor. For at dette skal ha størst mulig verdi mener vi det bør gjøres et forsøk på en beskrivelse av hele det offentlige Norges verdikjede brutt ned på en hensiktsmessig måte og til et hensiktsmessig nivå. I forlengelsen av dette kan den enkelte virksomhet bli utfordret til å plassere sine virksomhetsprosesser i dette bilde og synliggjøre systemstøtte for sine ulike prosesser.

I avsnittet felles komponenter og tjenester har vi skissert et eksempel på det vi kaller samhandlingsarkitektur og som er et uttrykk for hvordan vi mener felles arkitektur i offentlig sektor best kan fungere. Vårt eksempel omhandler innkreving.

SI har en moderne IT-plattform og vår relativt nyutviklede innkrevingssapplikasjon vil kunne fylle rollen som innkrevingssystem for alle typer bøter, avgifter og gebyrer. Dette er en dimensjon ved tjenesteorientering som ikke er viet særlig oppmerksomhet i dokumentet. Enkelte virksomheter slutter opp om dette som prinsipp, mens andre ikke gjør det. Det samme gjelder på fagområdet tvangsinnfordring der noen aktører mener at deres krav er så spesielle at det ikke er aktuelt med endringer. Dette gjelder eksempelvis områdene skatt (dagens kemnerfunksjon) og barnebidrag. Dette til tross for at det er samme lovverk som ligger til grunn og er helt uavhengig av hva slags kravtype vi snakker om.

Vi ser også nytteverdien av å kunne utnytte felles komponenter og tjenester på enkelte områder hvor dette måtte være relevant for oss.

Vi tror det må til et holdningsskapende arbeid og en god styringsmodell for å lykkes med felles IKT-arkitektur i offentlig sektor.

3. Kommentarer til arkitekturprinsipper og retningslinjer

Arkitekturprinsippene deles inn i 3 nivåer hhv. nasjonalt, sektor og virksomhet/organisasjons nivå. Dette er en bra inndeling hvor det overordnede prinsippet for arkitektur er definert som tjenesteorientering.

Innenfor SIs kjernevirksomhet innkreving, er det et betydelig rom for tjenesteorientering. I denne forbindelse kan SI spille en sentral rolle. Våre erfaringer så langt viser at noen virksomheter ser poenget i en tjenesteorientering, mens andre ikke ønsker det fordi det betyr endrede arbeidsprosesser i forhold til dagens opplegg. Dette sier oss at styringsmekanismene for å sikre utvikling, forvaltning og oppfølging blir meget viktig for å lykkes med en satsing på en felles arkitektur.

Statens innkrevingssentral støtter fullt ut prinsippet om tjenesteorientering og de andre prinsippene som er knyttet til:

- interoperabilitet
- tilgjengelighet
- sikkerhet
- åpenhet
- fleksibilitet
- skalerbarhet og
- enhetlig brukerfront

Dette er prinsipper som kan gjelde på et nasjonalt nivå og bør kunne være en del av alle etaters arkitekturplaner og strategier. Vi kan ikke se at det er noen prinsipper av vesentlig betydning som mangler.

Det står i rapporten at arkitekturprinsippene skal være målbare uten at det er sagt noe nærmere om hvordan dette skal gjøres. Å etablere gode og meningsfylte målekriterier vil være viktig for å lykkes med innføring av felles arkitektur. Prinsippene må videre detaljeres for at dette skal bli mulig.

I en tidlig fase i prosessen rundt felles IKT-arkitektur ble det foretatt informasjonsinnhenting fra de ulike virksomhetene. Oppsummert fra disse tilbakemeldingene ble det rapportert om svært ulike former for dokumentasjon og ulik grad av modenhet i forhold til denne type arbeid ute i virksomhetene. Dette punktet må forbedres og det bør gjennomføres tiltak direkte rettet mot virksomhetene.

Et tiltak vi foreslår er at det utarbeides et rammeverk eller en mal for beskrivelse av IKT-arkitektur i det offentlige. Dette rammeverk bør ta for seg elementer som virksomhetens arbeidsprosesser med tilhørende systemstøtte, bruk av felleskomponenter, etterlevelse av arkitekturprinsipper, kommende og pågående prosjekter av betydning for fellesskapet osv.

På denne måten kan man få en harmonisert rapportering på eksempelvis i hvor stor grad etatens tjenester tilbys som selvbetjening, og i hvilke kanaler (egne eller felles portaler). Det bør også være elementer av hvor mye den enkelte etat bidrar i forhold til felles tjenester, gjerne ved å tilby egne tjenester på en felles integrasjonsplattform. Prinsippene kan være måleparametre i en slik oppfølging, eksempelvis om de tilbudte tjenester tilfredsstiller krav til tilgjengelighet, sikkerhet, åpenhet, skalerbarhet og enhetlig brukergrensesnitt. Prinsippene må imidlertid ytterligere konkretiseres for å bli direkte målbare. Slik disse fremstår i dag er de mer retningslinjer som det er lett å lage sin egen definisjon på at man tilfredsstiller.

Får man til en praktisk og brukbar mal i denne sammenheng vil dokumentasjon rundt IKT-arkitektur kunne harmoniseres og felles forståelse lettere oppnås. Oppfølging fra overordnet myndighet blir lettere og etterlevelse kan kontrolleres på en enkel måte. Krav om utarbeidelse av dokumentasjon etter gjeldende mal, samt rapportering omkring etterlevelse bør inn i den etablerte styringsstrukturen.

I tillegg bør det utarbeides opplæringsprogram for arkitekter i det offentlige som har til formål å sikre tilstrekkelig kompetanse rundt feltet i den enkelte virksomhet. Det bør også etableres felles fora for virksomhetsledere, IT-ledere og andre involverte med hovedfokus på det offentlige felles IKT-arkitektur.

Vi har kommentarer til det juridiske aspektet blant annet ved interoperabilitet som etter vår mening er viet for lite plass i dokumentet. I det videre arbeidet ligger det derfor en jobb i å detaljere prinsippene slik at rommet for tolkning minimaliseres. Dette gjelder eksempelvis regler for når man gjør bruk av prinsippene og avklaring rundt semantikk. Vi mener også det kunne vært tatt med noe mer om hva fremgangsmåten skal være når man oppdager at juridiske aspekter er en bremse for den utvikling arkitekturplanen etablerer som prinsipp.

SI har mye erfaring på dette området. Vi mener også at gevinster av IT i mange tilfeller ikke er blitt realisert pga. manglende hjemler for elektronisk samhandling.

Prinsippene bør være obligatoriske og det ligger en jobb knyttet til å detaljere prinsippene slik at rom for tolkning minimaliseres.

4. Kommentarer til 'Virksomhetsprosesser'

Godt innhold i dette kapittelet vil være meget viktig og en god beskrivelse av virksomhetsprosesser og sammenhengen mellom disse er avgjørende for å lykkes med en tjenesteorientert arkitektur.

I arkitekturdokumentet er ett utvalg av prosesser beskrevet for å belyse hvilke felleskomponenter og tjenester det er behov for og hvor det kan tenkes at disse har størst effekt. Tjenestene er godt beskrevet og hensikten med beskrivelsene er nyttig med tanke på prioritering og vurdering av felleskomponenter.

Vi mener det bør gjøres en større jobb på dette området spesielt med tanke på at beskrivelsene ikke er uttømmende og kun representerer et selektivt utvalg av prosesser. Vi foreslår at det bør gjøres en beskrivelse av verdikjeden til hele det offentlige Norge. Utgangspunktet for å foreslå dette er forståelsen av at det allerede foreligger en beskrivelse av den enkelte organisasjons verdikjede og arbeidsprosessene som støtter verdikjeden. På overordnet nivå handler denne jobben da i større grad om å sette bitene i et puslespill sammen enn å beskrive og dokumentere alt på nytt. På denne måten vil man kunne få et statusbilde og samtidig gjøre de prioritering som er nødvendig for å nå det beskrevne framtidige målbildet.

Like viktig er det også å ha den enkelte virksomhets prosesser som utgangspunkt for å definere eierskap til fellestjenester. Det vil også være med på å gjøre vurderingene omkring gjenbruk og flerbruk enklere samt grunnlag for å legge en plan for videre utvikling.

Det tas mange initiativ for effektivisering av offentlig sektor. Innenfor vår kjernevirksomhet innkreving har det i den senere tid vært gjennomført en utredning som omhandler all offentlig innkreving. Denne kommer vi tilbake til senere i dokumentet, men dette kan være eksempel på et behov for analyse av denne tversgående virksomhetsprosess som etter vår oppfatning har et betydelig effektiviseringspotensial.

5. Kommentarer til felleskomponenter og tjenester

a. Generelt

Kapittelet beskriver forslag til felleskomponenter og tjenester og vi mener det er et riktig utgangspunkt å bygge videre på grunndataregistre, AltInn og MinSide. Vi tror også at arbeidsgruppen treffer godt med tanke på forslag til felleskomponenter og tjenester. Imidlertid tror vi at denne listen kunne gjøres mer komplett gjennom beskrivelse av flere felles prosesser på sektornivå. På denne måten vil man også få avdekket hvilke virksomheter som har løsninger med likartet funksjonalitet og vurdere muligheten for å benytte felleskomponenter der det er naturlig å se nærmere på dette.

Vi tror også det er viktig å skille mellom hva som er:

- Rammeverk og støtteverktøy
- Basis komponenter og tjenester som skal være helt generelle og bør inngå i en felles plattform for tjenesteorientert samhandling
- Spesifikke komponenter og tjenester som da gjelder for et avgrenset prosess-/ funksjonsområde. Disse bør etter vår mening eies og forvaltes av den enkelte etat, og være tilgjengelig for alle gjennom felles samhandlingsplattform

I rapporten fremgår ikke den ovenfor nevnte grupperingen, og vi har illustrert vår oppfatning av dette i seksjon d under.

Gjennomgående er rapporten svært IKT-orientert og ikke særlig mye tjenesteorientert. Felleskomponentene må kobles nært til tjenesteorienteringsperspektivet. Gartner har mange eksempler på at SOA-initiativ har medført store investeringer innenfor IKT uten at man har fått noe særlig igjen i form av gevinster og hevder at SOA blir en fiasko dersom man mister tjenesteperspektivet. Suksess på dette området vil være koblet til om man lykkes med at de ulike aktører faktisk forstår og tar konsekvensen av at endringer i forhold til dagens praksis gjennomføres. Hvis ikke blir det ingen gevinster.

Plassering av eierskap til felleskomponenter blir viktig for å få til en god utvikling og forvaltning av disse. 'MinSide' er et godt eksempel på en god mulighet som er tilgjengelig men som ikke benyttes godt nok i dag. I dag fungerer det slik at hver enkelt virksomhet stort sett bygger sin

egen selvbetjeningsløsning. Ved å utnytte mulighetene i MinSide kan det blant annet legges opp til felles løsning for autentisering og autorisasjon.

b. Vedr. avsnitt 5.3.8 Innkreving av mindre avgifter og gebyr

Den fellestjeneste som er mest relevant for SI, med utgangspunkt i kjernevirksomhet, er beskrevet under '5.3.8 Innkreving av mindre avgifter og gebyr'. Knyttet til denne, som for de andre fellestjenestene, er det viktig for oss å understreke det som skrives at alle parter som skal anvende tjenesten må delta i styringen og forvaltningen. Ellers kan man få for stor grad av fokus mot funksjonalitet som best gagnar egen virksomhet ved videre utvikling og forvaltning av tjenesten.

Det er grunn til å tro at det er betydelige gevinster å hente ved å se nærmere på en samordning av disse tjenestene.

Vi finner det relevant i denne sammenheng å gjøre en henvisning til NOU 2007:12 som omhandler offentlig innkreving. Utvalget, som har skrevet NOU 2007:12, har beskrevet oppgavene som til sammen utgjør innkreivingsprosessen, nærmere bestemt kreditor- og tvangsinnkrevingsoppgavene. Dette defineres som:

"Innkrevingen av et krav kan også beskrives ut fra de ulike faser kravet befinner seg i. Fasen fra fastsetting og frem til betalingsfristen fastsatt i første purring, har utvalget valgt å kalle den ordinære innbetalingsfasen. Hvis kravet ikke betales innen fristen som er satt i purringsbrevet, inntre innfordringsfasen."

Mange offentlige virksomheter ivaretar oppgavene i den ordinære innbetalingsfasen selv. Utgangspunktet for dette er respektive virksomhets fagsystem som inneholder logikken som danner grunnlaget for de ulike kravtypene. I forbindelse med fastsetting av grunnlaget er vi usikker på om felles komponenter vil ha så stor effekt at det vil være formålstjenlig å etablere dette. Når det derimot gjelder beregninger som skal være felles for alle, felles print-løsninger, bruk av felles register og felles løsninger for informasjonsutveksling vil effekten være større.

SI håndterer hele den ordinære innbetalingsfasen for noen offentlige virksomheter og vi har ca. 100 forskjellige kravtyper i vår portefølje. SI kan allerede, med dagens systemløsning, ta imot alle typer av krav til tvangsinnsfordring til svært lave kostnader. Dette kan vi si med bakgrunn i at vi har utarbeidet standardiserte prosedyrer med tilhørende sjekklister for å innlemme nye kravtyper i systemet. Fleksibel løsning med parametersetting for å ivareta enkeltkravs særskilte behov var også et sentralt prinsipp da løsningen ble utviklet. En gjennomsnittskostnad for SI for å implementere en ny kravtype til tvangsinnkrevning ligger i størrelsesorden 50.000 kroner. I tid snakker vi om ca. 14 dager inkl. test.

Et element som bør telle med i vurderingen omkring fornying av systemporteføljer etter de retningslinjer som beskrives er hvilken beskaffenhet de ulike sektors systemer befinner seg i. På innkreivingsområdet er flere av systemene av ny dato. Det gjelder moms og skatt der det serieutplasseres nytt system. SI sine systemer er også av ny dato med webbasert brukergrensesnitt og, som nevnt stor grad av parameterisering. Dette er skreddersydd for å ta hånd om avgifter, gebyrer og bøter og er en løsning som har vist seg å fungere godt.

For 2007 vil det være ca. 1.200.000 nye krav lagt inn i systemet, ca. 750.000 førstegangsfakturaer, ca. 250.000 purringer/siste varsel samt ca. 450.000 tvangssaker, hvorav de fra alminnelige namsmann utgjør ca. 150.000. Vi tror ikke det er hensiktsmessig å allokere vesentlige økonomiske ressurser på dette området rent systemmessig nå men vi mener det vil være store gevinster ved å se nærmere på arbeidsdelingen mellom ulike statlige institusjoner i denne sammenheng.

c. Vedr. avsnitt 5.3.9 Tjenestekatalog

I avsnitt 5.3.9 gjøres en nærmere beskrivelse av hva en tjenestekatalog skal være og vi understreker viktigheten av at denne må etableres. For enklere gjenfinning i tjenestekatalogen bør denne temaorganiseres.

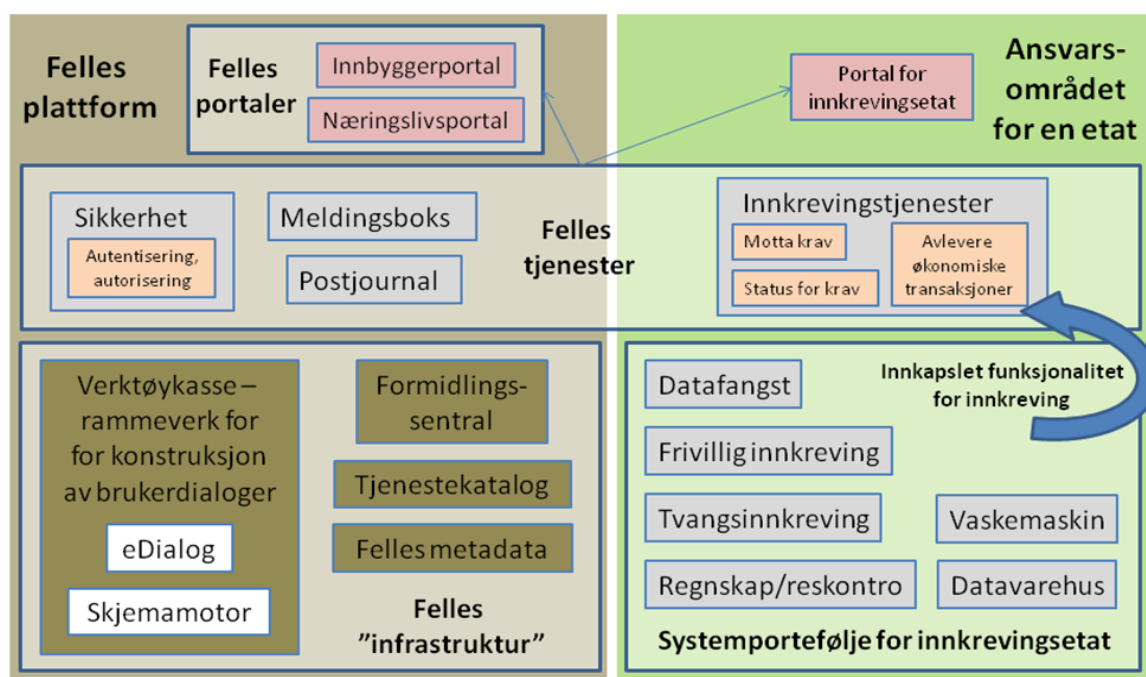
For Statens innkreivingsentral kan aktuelle tjenester i tjenestekatalogen eksempelvis være:

- Mottak av kravgrunnlag til innkreivning
- Avlevere status på krav
- Avlevere økonomiske transaksjoner

d. Samhandlingsarkitektur i praksis med eksempel 'Innkreivning'

Med henvisning til prinsipper og komponenter beskrevet i FAOS-rapporten, som til sammen skal danne grunnlaget for IKT-tjenester i det offentlige, har vi laget prinsippskissen nedenfor. Her er tjenester for innkreivning benyttet som eksempel på samspillet i en felles arkitekturplattform, hvor også rollen til den enkelte etats spesifikke løsninger/systemportefølje er illustrert.

Hovedpoenget både i forhold til figurene og det tekstlige er å synliggjøre hvordan vi ser for oss at den enkelte etat kan bidra med tjenester som gjøres tilgjengelig på en felles plattform.

Figur: Samhandlingsarkitektur

Selvbetjeningsløsningene tilbys via felles portaler, som MinSide og AltInn, og/eller via den enkelte virksomhets portal. For å realisere løsninger i disse portalene skal man benytte seg av det som ligger i en felles infrastruktur. Her finnes blant annet rammeverk for konstruksjon av brukerdialoger (eDialog og skjemamotor).

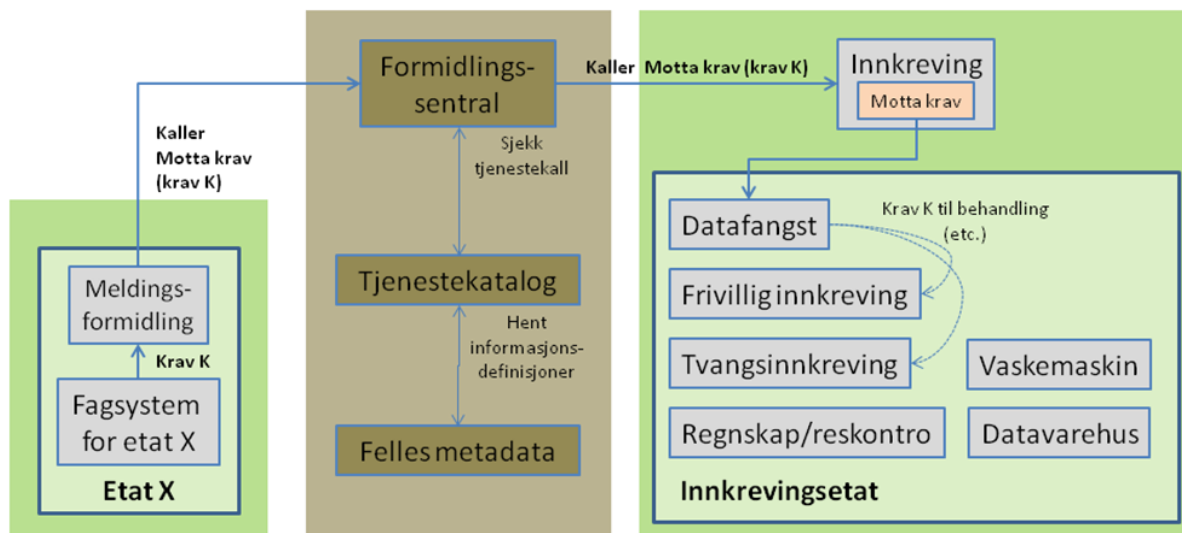
Formidlingssentralen vil være et knutepunkt for samtrafikk, og felles tjenester kalles via dette. I eksempelet med innkreivning vil typisk spesifikke tjenester, eksempelvis "Motta krav", tilgjengeliggjøres via formidlingssentralen. Tanken er et felles integrasjonslag hvor ulike aktører møtes og kommuniserer med hverandre.

En samling felles komponenter, som sikkerhet (med tjenester for bl.a. autentisering og autorisering), meldingsboks og postjournal, er basiskomponenter som benyttes til støtte for å lage spesifikke tjenester og løsninger.

Tjenestekatalogen skal sikre enhetlig definisjon og oversikt for alle de felles tjenestene som etableres. Tjenestekatalogen benytter den felles definisjonen av informasjonsobjekter (utvekslingsformat) som er gjort i en metadatabase.

De spesifikke tjenestene er slike som kalles i forbindelse med utførelse av arbeidsoppgaver som krever elektronisk samhandling mellom etatene. Som vist i tilfellet med innkreving representerer disse tilgjengeliggjorte tjenestene en innkapsling av funksjonalitet som finnes i virksomhetens fagsystemer, som utgjør den konkrete IT-støtten til tjenestene.

Det kan gjerne gjøres endringer og/eller utskiftninger i den underliggende IT-støtten, så lenge ny/forbedret løsning fortsatt (som et minimum) understøtter de allerede etablerte felles innkrevingstjenestene. Dette sikrer at når andre etater tar i bruk innkrevingstjenester via den felles integrasjonsplattformen, slipper de å måtte forholde seg til innkrevingsetatens spesifikke tekniske løsninger.

Figur: Eksempel på samhandling hvor en etat kaller innkrevingstjenesten "Motta krav"

Eksempel innkreving

Saksbehandling foretas i fagsystemet for respektive etat. Resultatet fra saksbehandlingen er blant annet at det oppstår grunnlag for et krav. Den aktuelle etaten har ikke egen funksjonalitet for innkreving, og fagsystemet sender derfor det identifiserte kravet over til en etatsintern komponent for meldingshåndtering. Komponenten for meldingshåndtering (kan være en del av fagsystemet, men er her synliggjort som en egen komponent) utfører selve kallet på tjenesten 'Motta krav', via Formidlingssentralen.

Formidlingssentralen støtter seg på den felles tjenestekatalogen, for å verifisere korrekt tjenestekall og utvekslingsformat. Tjenestekatalogen henter i sin tur aktuelle formater og krav fra metadatabasen, og verifiserer at tjenestekall og tilhørende input er korrekt.

Formidlingssentralen utfører det faktiske tjenestekallet "Motta krav". Implementering av tjenesten er at det nye kravet (K) meldes inn gjennom innkrevingsetatens løsning for datafangst. Her blir kravet klassifisert, og det avgjøres videre behandling. Avhengig av avtaler med oppdragsgiver og parameteroppsett i innkrevingapplikasjonen går kravet videre i innkrevingprosessen som inneholder funksjonalitet for både frivillig innkreving, og tvangsinnkreving.

6. Kommentarer til styringsprinsipper og finansieringsmodell

Vi støtter arbeidsgruppen i sin vurdering av at en avgjørende suksessfaktor for at målene som ligger til grunn for etablering av en felles IKT-arkitektur og bruk av fellestjenester i offentlig sektor skal nås, er at regimet for styring, forvaltning og oppfølging etableres med en tverrdepartemental tyngde som kan nå frem i budsjettprosessen på en god måte.

Vi ønsker ikke å kommentere finansieringsmodell i den omgang. Dette må finne sin løsning etter en nærmere avklaring mellom finansdepartementet og fornyings- og

administrasjonsdepartementet. Det vi ønsker å kommentere er, at uten tilleggfinansiering for å støtte opp under dette initiativet vil satsingen mislykkes.

Når det gjelder styringsprinsipper mener vi at styringen rundt bruk pålegg om bruk og oppfølging av etterlevelse må skje igjennom den allerede etablerte styringsdialogen som også rapporten angir. Vi tror ikke det er hensiktsmessig å dele oppgaven i en ansvarlig for arkitekturer og standarder og en annen for oppfølging og budsjettering. Løsningen som skisseres med å legge alt under finansdepartementet virker tiltalende. Departementet har i utgangspunktet den 'tyngde' som kreves i en slik rolle. Det virker også som ordningen fungerer bra i Danmark og det kan være et viktig moment å ta med i betraktningen.

For å få til en harmonisering av arbeidet med IKT-arkitektur (jfr. prosjektets kartlegging av status knyttet til arkitektur i ulike deler av offentlig sektor) mener vi det må etableres et rammeverk for hvordan en IKT-arkitektur plan i offentlig sektor skal være. Her bør det ligge en naturlig kobling til den overordnede nasjonale arkitekturplanen. Rammeverket bør legge føringer for hvordan den enkelte etat skal jobbe med arkitektur. I planen/rammeverket bør det være plass for oppfølging av store og viktige prosjekter i den hensikt å sikre at arkitekturprinsipper, fellestjenester og felles 'infrastruktur' blir benyttet ved etablering av nye løsninger. På denne måten vil det være mulig å etablere enhetlige måle- og rapporteringspunkter for å sikre etterlevelse av overordnet arkitekturplan.

7. Kommentar til samfunnsøkonomisk analyse av felles IKT-arkitektur

En kostnads- og nyttevirknings betraktning av felles IKT-arkitektur er bra dersom dokumentet skal benyttes til å overbevise om at dette er en nødvendighet for å kunne levere offentlige IKT-løsninger på en kvalitetsmessig god måte etter felles prinsipper med moderne teknologi.

Vi oppfatter det ikke slik at dette dokumentet skal benyttes til ovenfor nevnte formål men skal mer beskrive arkitekturmålbilde, prinsipper og tilhørende felleskomponenter og nødvendig styring og forvaltning. Vi mener derfor det kan gjøres en vurdering om betraktninger rundt samfunnsmessig nytteverdi har noe i arkitekturdokumentet å gjøre. En positiv effekt ved å ta ut dette kapittelet er at omfanget på dokumentet reduseres og fokus rettes mer mot selve arkitekturen med tilhørende prinsipper.

Dersom avsnittet skal være med bør det stå noe konkret om hvordan gevinstene skal/kan hentes ut. Vi registrerer at det tas visse forbehold i forhold til tallillustrasjonene som er gjort knyttet til nytteverdi. Det er forståelig ut fra oppdragets omfang og tiden til rådighet.

Det vil nok likevel knyttes kommentarer til dette og for oss melder det seg umiddelbart noen oppfølgingsspørsmål som man kan være oppmerksom på. For eksempel tenker vi på håndtering av inngående fakturaer. Her er tidsmessig gevinst ved innføring av elektronisk fakturabehandling omgjort til 353 mill. kroner. Under gitte forutsetninger kan dette omgjøres til størrelsesorden 8 – 900 årsverk. Et spørsmål som melder seg umiddelbart er hvordan skal denne relativt sett store verdien hentes ut? Flere virksomheter har tatt i bruk slike løsninger og hvor stor vil verdien egentlig være?

Vi vil gjerne avslutte med en kommentar om at dette er starten på et meget viktig arbeid. Departementet må sørge for oppfølging slik at de nødvendige beslutninger, som skal til for en realisering av dokumentets intensjon, blir tatt. Involvering i prosessen fremover er viktig og vi ønsker gjerne å bidra også i fortsettelsen av arbeidet.

Med hilsen

Statens innkrevingssentral

Per M. Waage
Direktør

Axel Birkeland
Sjefsarkitekt